

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie en het decreet van 7 juli 2017 het decreet van 7 juni 2017 tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin;
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Met dit decreet wordt uitvoering gegeven aan de resolutie van 14 juli 2021 'over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket' en worden de oprichtingsdecreten van het agentschap Opgroeien regie en het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid aangepast. Voor het agentschap Opgroeien regie wordt een structurele gegevensdeling met de lokale besturen verankerd, zodat lokale besturen bij het agentschap Opgroeien regie terecht kunnen om gegevens te ontvangen om lokale tegemoetkomingen te kunnen toekennen. Aan het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid wordt een bijkomende missie en opdracht toevertrouwd die erin bestaat lokale besturen te ondersteunen om voor hen een automatische uitbetaling van toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid te organiseren. Het VUTG kan hiervoor haar betaalmotor en haar diensten via een samenwerkingsovereenkomst aan lokale overheden ter beschikking stellen. Daarnaast worden de persoonsgegevens die het agentschap in de uitvoering van haar opdrachten registreert, gepreciseerd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: Opgroeien
Inhoudelijk structuurelement: Groeipakket

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Het bijgaande voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/46 van 21 februari 2022.

JoKER-advies

Het JoKER-advies werd bekomen op 11 februari 2022.

Vorige beslissing van de Vlaamse Regering

Voorliggend ontwerp van decreet werd principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 11 maart 2022. VR2022 1103 DOC.0227/1BIS, VR2022 1103 DOC.0227/2BIS, VR2022 1103 DOC.0227/3BIS

Vlaamse Raad WVG

Het advies van de Vlaamse Raad WVG werd afgeleverd op 19 april 2022.

Vlaamse Toezichtcommissie

Het advies van de VTC werd afgeleverd op 19 april 2022 onder nummer 2022/031.

2. INHOUD

C. ALGEMENE TOELICHTING

De gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn oefenen een beleid uit naar de gezinnen die op hun grondgebied wonen, in het kader van hun algemene bevoegdheden bepaald bij artikel 41 G.W., de artikelen 1 en 57 organieke wet van 8 juli 1976 betreffende het OCMW en het decreet van 9 februari 2018 betreffende het lokaal sociaal beleid of elke andere bevoegdheid die het bij of krachtens een wet of decreet is toegekend. Ze richten Huizen van het Kind op, verlenen steun aan kinderen en gezinnen in kansarmoede, stimuleren vrijetijdsparticipatie van kansengroepen, ... In het kader van deze bevoegdheden kunnen gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn aan kinderen en gezinnen toelagen toekennen voor de kosten van opvoeding van kinderen, schoolkosten,

Gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn zetten bovendien sterk in op de take up van sociale rechten van hun inwoners. De automatisch rechtentoekenning - ook van toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid – is een belangrijk instrument in de bestrijding van onderbescherming, tegen kansarmoede en het versterken van empowerment van kinderen en gezinnen in kansarmoede. Lokale besturen hebben echter niet altijd de middelen om een automatische rechtentoekenning te organiseren.

Het agentschap Opgroeien regie en het Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid (VUTG) kunnen de lokale besturen hierin ondersteunen.

In het kader van de coronacrisis werd er vanuit het agentschap Opgroeien regie reeds eenmalig een samenwerking opgezet op basis waarvan lokale besturen gegevens konden opvragen van de kinderen in hun gemeente/stad die recht hadden op een sociale toeslag. Op basis van deze gegevens van het Groeipakket bezorgd via het agentschap Opgroeien regie kon het lokale bestuur automatisch een financiële ondersteuning bieden aan kwetsbare huishoudens. Vanuit het VUTG werd daarnaast ingezet op een aanvullende dienstverlening, gericht op gezinnen. Deze dienstverlening bestaat uit briefwisseling naar gezinnen op vraag op de lokale besturen.

Tijdens de evaluatie na anderhalf jaar Groeipakket werd vastgesteld dat deze vorm van gegevensdeling en dienstverlening een grote meerwaarde betekende voor de lokale besturen. Bijgevolg werd in de evaluatie een beleidsaanbeveling geformuleerd dat beide agentschappen hun oprichtingsdecreten complementair en onderling afgestemd, aan moeten passen om een structurele gegevensdeling en dienstverlening met de lokale besturen mogelijk te maken. Op 14 juli 2021 werd de resolutie over het gevolg dat wordt gegeven aan de evaluatie van het Groeipakket aangenomen door de plenaire vergadering. In deze resolutie vraagt het Vlaams parlement positief gevolg te geven aan deze beleidsaanbeveling.

Met dit decreet wil het agentschap Opgroeien regie de gegevensdeling naar de lokale besturen toe structureel verankeren en wil het VUTG zijn dienstverlening verankeren en verder uitwerken door de ontwikkelde betaalmotor en diensten, zoals onderzoek naar het recht op toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid en correspondentie versturen, van het VUTG ter beschikking te stellen van gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Deze verankeringen dragen bij tot de ondersteuning en organisatie van de automatische rechtentoekenning van toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid. Op deze manier wordt de taakverdeling duidelijk opgedeeld tussen de twee agentschappen. Bovendien blijkt deze taakverdeling ook uit de toevoeging aan de missie van het VUTG waarin zij een ondersteunende rol opnemen ten aanzien van het Vlaamse gezinsbeleid, waarvan de regierol o.a. bij het agentschap Opgroeien regie en de lokale besturen ligt. Zoals in de memorie van toelichting bij het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt voorgeschreven, moet bevoegdheidsoverlapping tussen agentschappen worden vermeden.

D. GEVOLGGEVING ADVIEZEN

De artikelsgewijze bespreking is opgenomen in de memorie van toelichting. Hieronder lichten we toe welke gevolgen er worden gegeven aan de verleende adviezen. De memorie van toelichting bij dit ontwerp van decreet bevat de artikelsgewijze bespreking.

I. ADVIES VLAAMSE RAAD WVG

In zijn advies van 19 april 2022 heeft de Vlaamse Raad WVG het decreet onderzocht en enkele bedenkingen en aandachtspunten geformuleerd.

De raad onderschrijft de doelstellingen van dit decreet ten volle en vraagt de Vlaamse Regering om het potentieel van dit decreet te maximaliseren door actief de mogelijkheden te promoten zodat alle lokale besturen bekend en vertrouwd geraken met de geboden instrumenten. De raad roept daarbij op tot laagdrempeligheid.

De raad is tevreden dat de gegevensdeling naar de lokale besturen vanuit het agentschap Opgroeien regie ruimer wordt dan enkel de gegevens van de sociale toeslag. De raad benadrukt het belang dat de gegevensdeling doelgebonden en proportioneel is. Voor elke gegevensdeling zal er een protocol worden afgesloten tussen het agentschap Opgroeien regie en het betreffende lokaal bestuur. Hierbij zullen steeds de doelgebondenheid en proportionaliteit worden bewaakt.

We kunnen de raad geruststellen dat er wel degelijk vraag is naar de gestelde vormen van aanvullende dienstverlening. Daarbij zal er uiteraard steeds een meerwaarde gecreëerd kunnen worden vanuit de beschikbaarheid van gegevens binnen het Groeipakket.

Het blijft uiteraard de keuze van de lokale overheid om gebruik te maken van de extra instrumenten, zoals de betaalmotor, die dit decreet creëert. De beleidskeuze ligt volledig in handen van het lokale bestuur, waarbij er geen inbreuk zal zijn op de primaire doelstelling en mandaten van de betrokken partijen.

De dienstverlening die ingesteld wordt door het VUTG zal in deze dan ook geenszins afbreuk doen aan de doelstellingen van het lokale gezinsbeleid.

De raad stelt dat de automatische gegevensdeling tussen de agentschappen en de lokale besturen ruimer moet ingevuld worden dan enkel financiële toelagen. Het agentschap Opgroeien regie kan sowieso op basis van artikel 2 van dit ontwerp persoonsgegevens uitwisselen met het lokaal bestuur die de take up in initiatieven en rechten van in het lokale gezinsbeleid kunnen verbeteren.

Ook het VUTG kan op basis van artikel 5 van dit ontwerp (artikel 5, eerste lid, 12°, oprichtingsdecreet) initiatieven en rechtenonderzoek in het kader van het lokaal gezinsbeleid ondersteunen. We kunnen de raad echter volgen in haar vraag naar transparantie en verduidelijken toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid als toelagen en voordelen toegekend door de gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Dit laat toe om de gegevens beschikbaar in de betaalmotor van het VUTG in te zetten waar gemeenten en OCMW's een voordeel willen toekennen, dat niet letterlijk een financiële toelage is, maar bijvoorbeeld een korting. Dit natuurlijk steeds met respect voor de rol die Opgroeien regie op dit vlak speelt: waar loutere gegevensuitwisseling op basis van de gegevens beschikbaar bij Opgroeien regie een voldoende oplossing biedt, dienen de gegevens beschikbaar in de betaalmotor niet te worden ingezet.

Dit expliciteren maakt ook mogelijk om op dat vlak steeds een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten. We begrijpen dat de Raad het moeilijk vindt om zich een beeld te vormen van de specificaties. Gezien de diversiteit aan verschijningsvormen van het lokale gezinsbeleid, is er zeer bewust voor gekozen om geen centrale specificaties te bepalen.

Er is daarentegen ook zeer bewust gekozen om telkenmale een samenwerkingsovereenkomst op te leggen, waarin partijen de nodige wederzijdse verplichtingen in zullen opnemen en de nodige transparantie zullen bieden. Deze verplichtingen zullen zich natuurlijk ook richten op gegevensverwerking (cf. de verwerkingsovereenkomst waarvan sprake in artikel 7) en de kosten die er mee gepaard gaan.

En hoewel er niet op centraal niveau verduidelijking wordt geboden aan de concrete invulling van het begrip roerende en/of onroerende goederen, gezien de vele verschillende lokale contexten, zal dit steeds geëxpliciteerd worden in de samenwerkingsovereenkomsten, wat de nodige transparantie zal bieden.

De samenwerkingsovereenkomsten kunnen ook bepalingen omvatten met betrekking tot conciliatie en geschillen, maar in fine blijven er steeds mogelijkheden van gemeenrecht ter beschikking, maar daarvan gaan we a priori niet uit.

We kunnen ook verduidelijken dat de uitbetalingsactoren geen rol zullen spelen in deze. Enkel het VUTG zal deze opdracht op zich nemen. De uitbetalingsactoren vormen dus ook geen onderdeel van de samenwerkingsovereenkomsten. Op deze manier verzekeren we mede dat de correcte uitbetaling van het Groeipakket op geen enkele wijze in gevaar zal komen, wat we hierbij ook expliciet willen garanderen.

II. ADVIES VLAAMSE TOEZICHTSCOMMISSIE

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft zijn advies nr. 2022/031 verleend op 19 april 2022.

De Vlaamse Toezichtcommissie merkt op dat het ontwerp van decreet en de memorie niet expliciet vermelden op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden (**randnummer 17**). In artikel 2 van het voorliggend ontwerp wordt uitdrukkelijk bepaald dat de persoonsgegevens worden verwerkt conform artikel 6, lid 1, e), zijnde de rechtvaardigingsgrond *‘de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen’*. Een gelijkaardige bepaling werd toegevoegd in artikel 7 van voorliggend ontwerp.

Met betrekking tot de opmerking van de VTC onder **randnummer 22** dient er te worden op gewezen dat deze opmerking het gevolg is van een verkeerde lezing van het ontwerp van decreet. Er wordt met dit ontwerp van decreet geen gegevens met betrekking tot de gezondheid van betrokkenen verwerkt. Er wordt enkel een administratieve inschaling verwerkt door het VUTG, maar er worden geen gezondheidsgegevens verwerkt. De opmerkingen die zich hierop stoelen komen dan ook te vervallen.

Met betrekking tot de opmerking van de VTC onder **randnummer 30** dient er te worden op gewezen dat deze opmerking het gevolg is van een verkeerde lezing van het ontwerp van decreet. De VTC wijst er op dat het afsluiten van een protocol, zoals toegelicht in de memorie van toelichting bij artikel 2 van het voorliggend ontwerp en de aanduiding als verwerkingsverantwoordelijken van het agentschap Opgroeien regie (VTC verwijst ook hier verkeerdelijk naar het VUTG), de lokale besturen en de VGC, niet te rijmen is met het afsluiten van een verwerkersovereenkomst, zoals voorzien in artikel 7 van het voorliggend ontwerp. Beide artikelen voorzien echter in een verschillende soort van gegevensverwerking, daar waar artikel 2 van het voorliggend ontwerp voorziet in een gegevensdeling vanuit het agentschap Opgroeien regie, heeft artikel 7 van het voorliggend ontwerp betrekking op de gegevensverwerking vanuit het VUTG. De tekst van het ontwerp dient dan ook niet te worden aangepast.

Naar aanleiding van de aanbeveling van de VTC onder **randnummer 31** wordt in artikel 2 van het ontwerp van decreet de terminologie van de AVG, zijnde de term “verwerkingsverantwoordelijken” uitdrukkelijk opgenomen in de plaats van te spreken van “verantwoordelijk zijn voor de verwerking van de persoonsgegevens”.

In navolging van de opmerkingen in de **randnummers 32 t.e.m. 34** zal bij de uitrol van dit decreet een gegevenseffectenbeoordeling worden uitgevoerd.

In navolging van de opmerking onder **randnummer 41** worden de categorieën van persoonsgegevens als volgt verduidelijkt: de 'persoonlijke kenmerken' omvatten de gegevens beschikbaar in het rijksregister zoals afstammingsbanden, de 'financiële bijzonderheden' betreffen gegevensinkomsten (aanslagbiljet, leefloon,...) en de 'gegevens over gerechtelijke maatregelen' betreffen vonnissen (ouderschap, begunstigden, (pleeg)plaatsing,...).

In **randnummers 45 en 46** merkt de VTC op dat de bewaartermijnen niet worden vastgelegd. Voor het bewaren en beheren van bestuursdocumenten zijn reeds specifieke bepalingen vastgelegd in de artikelen III.80 tot en met III.89 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Deze bepalingen schrijven voor dat de regels voor het beheer en de bewaring voor elke specifieke categorie van bestuursdocumenten worden vastgelegd in "beheersregels". Daarnaast wordt voor elke categorie van bestuursdocumenten een "selectieregel" (art. III.87 van Bestuursdecreet van 7 december 2018) opgemaakt. Deze selectieregel omvat o.a. een gemotiveerde bewaartermijn voor de desbetreffende bestuursdocumenten. Bij het vastleggen van deze bewaartermijnen wordt natuurlijk rekening gehouden met de AVG.

Zowel de beheers- als de selectieregels worden gepubliceerd in het centraal register (art. III. 82 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018). Ingevolge artikel 10 van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 mei 2019 tot regeling van het beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten heeft de Vlaamse Regering die taak aan het agentschap Facilitair Bedrijf toegewezen.

Persoonsgegevens die verzameld of doorgegeven worden zijn steeds onderdeel van bestuursdocumenten. De bewaartermijnen van de persoonsgegevens vloeien dus steeds voort uit de bewaartermijn van de bestuursdocumenten waarin ze opgenomen zijn. Het lijkt bijgevolg niet opportuun om, in afwijking van deze generieke regeling, de bewaartermijnen voor de persoonsgegevens, vermeld in artikel 2 en artikel 7 van het ontwerp van decreet decretaal te verankeren.

De bewaartermijn werd voor het VUTG in artikel 7 van het ontwerp in lijn gebracht met de verjaringstermijn die reeds van toepassing is in het Groeipakketdecreet van 2018.

In opvolging van de bemerking onder **randnummer 50** kunnen we aangeven dat de samenwerkingsovereenkomsten standaard een clause zullen bevatten met betrekking tot de transparantie naar de burger, waardoor steeds de verhouding tussen het VUTG en de lokale overheid zal geëxpliciteerd worden aan de burger.

Aangezien de VTC verkeerdelijk opvat dat de verwerking door het VUTG enkel begunstigden omvat wordt verduidelijkt dat het kinderen, begunstigden en de leden van hun gezin kan betreffen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

E. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Dit decreet heeft geen budgettaire impact op de Vlaamse Overheid. De middelen die nodig zijn voor de toelagen in het kader van het lokale gezinsbeleid worden voorzien door de gemeenten en openbare centra voor maatschappelijk welzijn, dit zijn zowel de werkingsmiddelen als de nodige financiële middelen voor deze toelagen.

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 9 februari 2022 met referentienummer IF/22/0400.

Er is geen begrotingsakkoord vereist.

F. ESR-TOETS

/

G. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, niet vereist is.

H. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 investeringen en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Opgroeien regie en het decreet van 7 juli 2017 het decreet van 7 juni 2017 tot oprichting van een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor de Uitbetaling van Toelagen in het kader van het Gezinsbeleid, tot vaststelling van vergunningsnormen voor private uitbetalingsactoren en tot wijziging van het decreet van 30 april 2004 betreffende de oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Kind en Gezin en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS